

VOLANDERES

En Xavier tenia plantejada una qüestió d'ordre moral sense possibilitats de solució.

Als 24 anys, havia recorregut tota la gama de les emocions de la vida i ja sentia una laxitud displicent per totes les coses. El seu estat moral era equiparable al d'aquells homes que han viatjat molt per tot el món i que, després de temps de portar una vida intensa d'emocions diàriament renovellades, devenen finalment presos d'un profund capolament d'esperit, víctimes de un estat morbós conegut amb el nom de «neurastènia dels viatges».

Ultimament, en Xavier, adalerat en la recerca d'emocions inconegudes, havia adoptat la morfina per tal de procurar-se una realitat artificial de sensacions. En Oscar Wilde diagnosticaria la malaltia d'en Xavier: «snobisme del sentimental ciutadà».

En Xavier havia estimat amb el lirisme i amb la veemència del seu temperament abrivat i generós, però aviat va observar la impossibilitat de dues ètiques congruents, com a solució del problema de l'amor.

Com a conseqüència de la crisi moral que aquesta experiència hagué de determinar-li, en Xavier es llençà de cap a les emocions assequibles, però com en l'epilec d'una ubriaguesa, es trobà amb el cansanci físic i amb el mal gust al paladar.

Un dia vaig veure a en Xavier travessant l'ampla carretera com una exalació guiant un side-car. Tripulaba el said una dona de pareça juvenívola i gentil, de blonda cabellera onejanta en l'aire.

Aquell grup desenfrenat, va suggerir-me l'idea esfereïdora d'un símbol; de quelcom evocador i representatiu de l'alegoria del vici.

Eren acàs dues existències crepusculars i axantes que anaven a finir en l'atracció vertiginosa de l'abim?

L'istiu passat a Viladrau, en Xavier me explicava el prodigi de la seva transformació. La transfiguració d'en Xavier ja la vaig prou observar de bell antuvi: La seva cara havia deixat aquell esgrogueïment cadavèric, els seus moviments eren més rítmics i enèrgics i en la mirada d'en Xavier s'hi traslluïa l'existència d'un esperit amb plenitud de vibracions.

—La Gladys— explicà en Xavier—, aquella anglesa gentilíssima que topavem tots els dies a la Rambla de Barcelona; ella, m'ha reintegrat a la vida; la Gladys, la meua muller...

—La nostra suprema delectació— feu en Xavier—és en les excursions en side-car. La sensació del vèrtic en la nostra gursa folia, és una sensació màxima, és

el paroxisme, i el perill està lliure de la temensa catastròfica. Com podem sentir por, si la nostra vida se sent relligada per una comunitat en el risc que el fa despreciable boi fent-lo magnífic!

Al caient de la tarda, escollim un solitari paratge bell mig del bosc i, sots el taïem majestàtic de la naturalesa gusem realitzar-hi la suprema consagració del nostre maridatge.

Un santíssim i pudorós escrúpol em priva d'expressar el delirant entusiasme que m'inspira la plàstica i joconda bellesa de la meua Gladys. La seva clàssica i estatuària i vibràtil bellesa, la seva nuditat saborosa mostrada en la selvatge intimitat de la boscuria i del camp roent, ha tingut la màgica virtut de deixondir els meus esmortuïts instints ancestrals juntament amb els més tendres i delicats sentiments del meu esperit decadent i eixut.

NYAPAS

Aquest número ha passat per la censura governativa.

El legionari

L'anomenaven Aram perquè son veritable nom era massa difícil de pronunciar. Nat trenta cinc anys enrera, en un poble de les terres eternament màrtirs de l'Armènia occidental; orfe de pares des de l'infantesa; havia abandonat son país natal molt jove encare, perquè son caràcter independent i lliure no sabia avenir-se ni amb la tirania dels opressors turcs ni amb la passivitat dels seus compatriotes.

Havia recorregut mig món: arrocegant misèria uns dies; visquent desfogadament uns altres, i fent tots els oficis que se li presentaven, des del de guia, company dels exploradors en l'Àfrica central, fins al de secretari d'un ministre a Mèxic. Havia dormit en les aceres del barri xino a Xicago i en els bancs del barri llatí a París; així com en els més luxosos hotels de Niça, d'Ostende i de Biarritz. Però sempre i per tot arreu havia sigut armenia, abans que tot.

Quan la guerra esclatà, Aram, que es trobava en un dels països del Nord d'Europa, s'en anà cap a França i s'allistà com voluntari a la legió estrangera.

Al seu poble, primer deien d'ell que era un ximple i un bohemí; després, afegiren que era un perdut, un aventurer que acabaria malament. I a França s'el miraven com un miserable menjador de rancho.

Vingué el desitjat armistici i el fi de la formidable conflagració mundial. I Aram,

després d'haver regat amb la seva sang la Côte 104 i Belloy-en-Sauterre; després d'haver gravat sobre els murs de Verdun i sobre les roques de Gallipoli mil voltes el mateix; *Visca Armènia lliure!*; després d'haver redaciat en plena batalla, sota els canons o sota terra, cent articles per a son periòdic de reivindicacions pàtries, i d'haver arbolat, en l'Artois, la senyera de la terra aimada, mostrant a l'enemic que un altre poble lluitava per la llibertat pròpia i la del món; després d'haver enfonat l'himne nacional d'Armènia en les planes de la Champagne i de la Picardia, amb música de canons i de metralla, i en els carrers joiosos del París triomfant; després d'haver banyat en el famós Rhin la seva inseparable bandera i d'haver recollit milers de firmes per a un missatge «Pro Armènia»; Aram rebé la nova de que son somni era una realitat, i s'encaaminà cap a son país, devingut lliure, esperant passar-hi feliç la vellesa que ja s'atañava, després de tantes vicissituds i sofriments.

Un matí d'estiu calurosíssim arribà a la plaça del seu poble. En llengua armènia adreà el bonjorn al primer que trobà i aquest s'el mirà de cap a peus i s'en anà sense tornar-li resposta; s'en anà a l'arcaldia, i vegé que seguia essent arcalde un turc, semblant al que va deixar-hi quan abandonà el país; i s'enterà amb estranyesa i indignació que les escoles seguien essent turques i els periòdics turcs, la policia turca i les banques... angleses.

Però tothom seguia considerant-lo a ell com un escapat de presiri, com una fera perillosa i repugnant i li negaven el més preciós per a l'existència.

Aram, avorrit de tot, girà la cara amb despreci i es dirigí el canó d'un revòlver a la testa.

En caure a terra, sos llabris quedaren clavats a la pols de la carretera, com si volgués deixar sobre d'ella son petó suprem.

A Armènia, sols la terra segueix essent armeniana!

MELVIL

Silveri Botey

Tallers de fundició de metalls
Construcció de material elèctric

Reparacions i instal·lacions
elèctriques i mecàniques

Doctor Robert, 14 : Telèf. 98